

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Virtvtvm Adeptione, Siue De Instrvmentis
Assequendæ Virtvtis libellus R. P. Iacobi Alvarez De Paz
Toletani è Societate Iesv**

Álvarez de Paz, Jacobo

Coloniae Agrippinae, 1615

Cap. IV. De Virtute Spei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46634](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46634)

64 DE VIRTUTE FIDEI.

& erga vitam hanc, & salutem temporalem, abijcere.

III. Cogitationem à malis & vanis apprehensionibus emundare.

IV. Immunem se à peccatis, tum grauibus, tum leuibus, custodire.

V. Mète Deo & cęlestibus inhęrere.

Postulatio puritatis cordis. Domine Iesu Christe, exemplar puritatis, & fons vniuersę munditię, cuius sanguis emundat nos ab omni peccato: impuritatem nostram, qua terrenis cupiditatibus immiscemur, & tibi displicemus, expelle, nosque cogitatione, affectu, & operatione purifica, vt tibi intellectu, affectu, & imitatione inhęrētes, qui nostra mūditiā es, & terreni hominis imaginem deponentes, cęlesti pulchritudine decoremur. Amen.

DE VIRTUTE

Spei.

CAPVT IV.

SPES immediatē sequitur Fidē, nam ea quę fide credimus nempe, posse nos ad æternam beatitudi-

itudinē peruenire, diuinumque auxili-
 lium nobis ad hoc paratum esse, per
 hanc virtutem speramus, & Dei be-
 neficio finē nostrum nos aliquādo af-
 sequuturos esse confidimus. Spei autē
 adiungenda est *fiducia, & timor*. Fidu-
 cia quidem, quoniam æquum est, nos
 à Deo minora exspectare, qui spera-
 mus maiora & potiora. Timor verò,
 quia licet Deus paratissimus sit, ho-
 minibus beatitudinem dare, ipsi ta-
 men, qui per peccata à Deo deesse
 possunt, debent iustè timere, ne ob
 culpam suam non mereantur acci-
 pere.

De Spe §. I.

Spes, est virtus Theologica, residens
 in voluntate, qua firmiter ex gra-
 tia Dei meritisque precedentibus
 speramus beatitudinem eternam. Vnde
 Paulus ait: *In spem vitæ æternæ, quam Ad Tit.*
 promisit, qui non mentitur Deus, ante ^{1,2.}
 tempora secularia. Est autem de rebus
 creditis, siue non visis: spes enim
 quæ videtur, non est spes: nam quod
 videt quis, quid sperat? Non tamen
 se ex-

66 DE VIRTUTE SPEI.

August.
Enchirid.
l. 8.

se extendit ad omnia credita, quia ut inquit Augustinus, *fide credimus bona, & mala præterita, præsentia, & futura, spe verò solùm speramus bona futura.* Insuper fides rerum est nostrarum & alienarum; at spes solùm nostrarum, vel ratione charitatis, qua iungimur alijs, ad nos quodam modo pertinentium.

Incitamenta ad Spem sunt: I. Spei præsentissimum Dei auxilium, quò à malis liberemur, & in bonis protegamur, promissum est. *Quoniam in me speravit, liberabo eum; protegam eum, quoniam cognovit nomen meum.* Et: *in te sperauerunt Patres nostri, sperauerunt, & liberaſti eos. Ad te clamauerunt, & salui facti sunt: In te sperauerunt, & non sunt confusi. Et respicite filij nationes hominum, & scitote quia nullus speravit in Domino, & confusus est.* Et Bernardus: *Quemcumque locum calcauerit pes vester, vester erit; pes vester, utiq; spes vestra est, & quantumcūq; illa processerit, obtinebit, si tam in Deum tota figatur, ut firma sit, & non titubet.*

Bernar.
serm. 15.
in Psalm.
90.

II. Spes est huius vitæ beatitudo,

ex

ex eo enim iusti, beati sunt, quoniam ius habent ad beatitudinem, & eam post hanc miseram vitam, obuenturam sperant. Ideo sanctus David: *Beatus vir cuius est nomen Domini, spes eius.* Et Augustinus: *Sicut spe salui, ita & spe beati facti sumus: & sicut salutem, ita & beatitudinem, non iam tenemus presentem, sed speramus futuram.*

Psal. 39.

5.

August.

lib. 19. de

civit. 6.

4. 4.

III. Illa verba Domini spem excitant: *Confidite, ego vici mundum.* Peruersum enim istud sæculum, quo nomine omne genus peccatorum comprehendimus, nostrum iter ad æternitatem retardat, ac adeptionem beatitudinis impedit. Si autem Christus illud vicit, & sub pedibus nostris ligatum prostratumque supposuit, non est cur (hoste iam victo) de victoria desperemus, immò est, cur de immensa Domini pietate salutem nos adepturos confidamus.

Ioan. 16.

33.

Actiones Spei sunt: I. Sperare animę beatitudinem: nempè quòd statuto tempore, cum hanc vitam deseremus,

remus,

remus, purgatis imperfectionibus nostris, videbimus Deum, sicuti est, oculis animæ, lumine gloriæ illuminatis, & diligemus eum amore perfectissimo & incessabili, & fruemur eo, delectatione purissima, & interminabili, & in æternum possidebimus.

II. Expectare beatitudinem corporis, nimirum quod corpus hoc corruptibile, postquam ceciderit, resurget incorruptibile, & immortale, impassibilitate, claritate, agilitate, & subtilitate vestitum, & nunquam his donis, hacque pulcritudine, & maiestate priuabitur.

III. Sperare mansionem perpetuam in illa ciuitate coelesti, non manu facta, quam habemus in coelis; Beatæ virginis, omnium Sanctorum, & Angelorum, qua fruemur, visione, & cum illis beatissimis spiritibus iucundissimam societatem.

IV. Sperare à Domino media ad hanc felicitatem consequendam. Nèpè,
1. remissionem peccatorum. 2. extinctionionem vitiorum. 3. mortificationem
passionum

passionum. 4. adeptionem virtutum.
3. victoriam tentationum. 6. intimam
cum Deo familiaritatem. Hęc, inquā,
in ea mensura speranda sunt, quate-
nus necessaria erunt ad gradum bea-
titudinis obtinendum, ad quem De-
us nos prædestinauit.

V. Sperare adiutorium sanctorū
& Angelorum, qui tum orationibus,
tum gratiarum impetratione nos iu-
uabunt ad hoc, vt beatitudinem con-
sequamur.

VI. Sperare vniuersa hęc, non ex
proprijs meritis, sed ex immensa bo-
nitate Dei, & ex meritis Christi IE-
SV, quæ vt caput nostrum, nobis, mē-
bris suis, liberalissimè donauit.

VII. Ob hanc largissimam tan-
torum bonorum spem, falsa mundi
bona contemnere, & inenarrabili læ-
titia perfundi.

VIII. Viriliter resistere malis, &
confortari in bonis, & ardua quæque
vitæ spiritualis aggredi propter a-
morem beatitudinis.

IX. Hęc omnia, quæ diximus, spe-
rare, danda esse proximis à Deo præ-
desti-

70 DE VIRTUTE SPEI.

destinatis, & nobis cum charitate
coniunctis.

Iere. 14.
&

Postulatio Spei. Domine IESU
Christe *expectatio Israel, & Saluator*
eius in tempore tribulationis. qui de
coelo descendisti, vt nos in coelum
eueheres, & mortem acerbissimam
pertulisti, vt nobis peccato mortuis,
nunc vitam gratiae, & postea vitam
gloriae donares: obsecramus te per
incomprehensam bonitatem tuam,
vt spem bonorum aeternorum, quae
dilectis tuis parasti, in nobis augeas,
& nos, qui aeterna speramus, tem-
poralia aspernari concedas. Amen.

De Fiducia. § II.

Pf 26.1.
23.

FIDUCIA est *expectatio firma,*
quod Dominus in omnibus neces-
sitatibus, tum temporalibus, tum
spiritualibus, nos iuuabit, & in tribula-
tionibus non derelinquet. Qua seipsum
roborabat sanctus Dauid, cum dice-
bat: *Dominus illuminatio mea, &*
salus mea, quem timebo? Dominus pro-
tektor vitae meae, à quo trepidabo? Sicō
sistunt aduersus me castra, non timebit

cor

cor meū. Si exsurgat aduersū me præ-
 liū, in hoc ego sperabo. Incitamenta ad
 Fiduciam sunt: I. Animo expendere,
 quanta Deus benignissimus pro om-
 nibus fecit, quos ex nihilo extractos
 cōseruat, gubernat, sustētat, & bonis
 visibilibus & inuisibilibus ditat. Quā
 misericors & dulcis fuit in iustis suis
 à tribulatione liberādis. Vt cū Dani- Dan. 14^a
 elē de lacu leonū: Iosephū de cisterna Gen 27.
 & de carcere: Noe de diluuiō: & tres Gen. 7.
 pueros Habræos de camino ignis ar- Dan 3.
 detis eripuit. Nō mutauit Deus, ō homo, 2. Pet. 2.
 ingeniū suū, sed nouit nunc; sicut & an- 9.
 tea, vt ait Petrus, pios eripere de tenta- Tob. 3^a
 tionibus. Pro certō ergo habe, quod vita 21.
 tua, si in probatione fuerit, coronabitur,
 & si in tribulatione fuerit, liberabitur:
 Vide imaginē Dei, id est Christū Iesū Ioan. 14^a
 in cruce pēdentē, & ille (quo visu Pa-
 trē videmus) te ad confidentiā anima-
 bit. Quis enim non raperetur ad spem,
 ait Bernardus, & ad impetrandi fidu- Bern.
 ciam, si attenderet in cruce Christi cor-
 poris dispositionē? Vide caput inclinatū
 ad osculandū, brachia extēta ad ample-
 xādum, manus perforatas ad largiēdū,
 latus

latus apertum ad diligendum, totum corporis extensionem ad se totum impendendum.

II. Fiducia maximè glorificamus Deum, quoniam vno confidentiæ actu eum benignissimum prouisorem nostrum, & omnium malorum depulsores confitemur. Vnde actus iste mirum in modum nos roborat, & inuincibiles facit ad sustinendos pro virtute labores. Nam qui confidunt in Domino, mutabunt fortitudinem, assumment pennas, vt aquilæ, current, & non laborabunt: ambulabunt, & non deficient. Est etiam fiducia magni meriti: & ideo Paulus ait: Nolite amittere confidentiam vestram que magnam habet remunerationem. Et ipsa tandem impetrat à Deo quicquid illi non est indignum dare, & nobis expediens accipere. Idque significant verba illa Domini: Si habueritis fidem sicut granum sinapis, dicetis monti huic: transi hinc illuc, & transibit, & nihil impossibile erit vobis. Quo loco de fide Christiana loquitur, quam tamen fiducia comitatur. Quia nimirum credimus,

Isa. 40.
71.

Heb. 10.
35.

Matt. 17.
20.

Pf
23.

dimus Deum omnia posse, & de sua bonitate confidimus, nobis auxilium esse præstandum.

III. Excitat fiduciam puritas cordis, quæ cum nos similes Deo faciat, & cor filiorum immittat, etiam fiduciam filiorum attribuit. *Si cor nostrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad Deum, & quicquid petierimus, accipiemus ab eo.* Et de innocente Susanna dicitur: *Erat cor eius fiduciam habens in Domino.* Bona etiã opera à cordis puritate manantia fiduciam præstant. Vnde Tobias: *fiducia magna erit coram summo Deo elemosyna omnibus facientibus eam.* Et Paulus: *Qui benè ministrauerint, gradum bonum sibi acquirent, & multam fiduciã in fide, quæ est in Christo Iesu.*

Actiões fiduciæ sunt: I. Deum in omnibus laboribus, necessitatibus, & tribulationibus nobis astantem & benignissimè iuuãtem aduertere. Sicut Stephanus, qui cùm lapidaretur à Iudæis, exclamauit: *Ecce video celos apertos, & Iesum stantem à dextris virtutis Dei, vt scilicet illi suppetias afferret.*

D

II.

II. Dominum, dum indigemus, ut adiutorem rogare, & eius auxilium & sanctorum exposcere.

III. Pro certo habere, orationes nostras, si iustum & expediens postulet, à Domino misericorditer exaudiri.

IV. Si Dominus auxilium dare distulerit, non desperare iuxta illud: *Viriliter age, & confortetur cor tuum, & sustine Dominum.*

V. In euentibus contrarijs, qui videntur nostris bonis desiderijs obstare, nullo modo confidentiam deponere.

VI. Vitæ puritate nos paratos ad diuinas inspirationes, quibus fiducia creatur, exhibere.

Psalm. 9. Postulatio fiducia. Domine IESU Christe, qui factus es *refugium nostrum, adiutor in opportunitatibus, in tribulatione*: miserere imbecillitatis cordis nostri, cuncta ex sua paupertate æstimantis, & sua minima capacitate metientis, ipsumq; fiducia dilata, & spe incomprehensibilis tuæ misericordiæ robora; ut ad te in omni necessi-

necessitate, tanquam ad Patrem accurrat: in gremio tuo omnes molestias, curasque reijciat, & non secundum utilitatem suam, sed secundum largitatem tuam & diuitias tuas, ampla remedia omnium miserrum expectet. Amen.

De Timore. §. III.

TIMOR est fuga peccati, ne quis incurrat in temporalem aut æternam pœnam, ne perdat gloriam, & ne labatur in sui creatoris offensam. Iste dicitur timor Domini. Quoniam Deum, & ultorem, & peccatorum vindicem timemus, & in eius indignationem incidere formidamus. De quo David ait: *Venite filij, audite me, timorem Domini docebo vos.* Psal. 35. 12. Non, inquam, docebo vos scientiam sæcularem, quæ sine timore inflat, sed timorem Domini, qui sine scientia saluat.

Incitamenta ad timorem sunt: I. Opera iustitiæ Dei. *Si enim Angelis peccantibus Deus non pepercit,* 2. Pet. 2. 4. (ut Petrus in sua Canonica ait) *sed ru-*
dentibus

2. Pet. 2.

4.

dentibus inferni detractos in tartarum tradidit cruciandos, in iudicium reseruari. Si primos parentes ob esum pomi ex Paradyso deiecit, & vniuersam eorum posteritatem ad vitam destinatam morte damnauit. Si tempore Noe omne genus humanum, & omnem animam viuentem aquis eluui-onis immerfit. Si ciuitates Sodomorum & Gomorrhæorum terribili igne consumpsit. Si innumerabiles peccatores, nunc vnum, nunc alium, vt ex historijs constat, subita morte sustulit, & ad eruditionem nostram acerbissimas pœnas, quas in inferno patiuntur, aliquibus patefecit: Quid expectant miseri peccatores, qui habitant domos luteas, & terrenum habent fundamentum, si Dei mandata præterierint?

Psal. 110.

10.

II. Utilitas ipsius sancti timoris. Est namque timor, initium sapientiæ, vt ait sanctus Dauid: *Initium sapientiæ timor Domini.* Et Climacus ait: Vt Solis radius, domum per foramen ingressus, cuncta quæ in ea sunt, illuminat; ita timor Domini si fuerit in anima

in anima, cūcta ei peccata etiam minutissima ostendit. Est etiam exordium iustitiæ, & expulsoꝝ peccati; iuxta illud: *Timor Domini expellit peccatum: nam qui sine timore est, nō poterit iustificari.* Et Beda ait: *Difficile iustitia sine timore custoditur, quo iustus Deum quantò ardentius diligit, tantò solertius offendere cauet.* Et alio loco idem Eccles. ait: *Si non in timore Domini tenueris te instāter, cito subuertetur domus tua.* Est decor & pulchritudo omnium virtutum. *Quām magnus, inquit idem Sapiēs, qui inuenit sapientiam & scientiam, sed non est super timentem Dominum.* Timor Dei super omnia se superponit. *Beatus homo, cui donatum est habere timorem Dei, qui tenet illum, cui assimulabitur?* Est tandem timor, gemma sanctorum pretiosissima. Vnde Iob: *Sēper, quasi tumentes super me fluctus, timui Deum, & pondus eius ferre non potui.* Et Dauid sanctos adhortans ait: *Timete Dominum omnes sancti eius, quoniam nihil deest timentibus eam.*

Ecccl. 1.

27.

Ecccl. 25.

13.

Iob. 31.

23.

Psalm.

III. Incitat ad timorem passio
D 3 Christi:

Iusti, in
ligno vi-
ta tract.
de Timor-
e c. 4.

Christi: Magnum quippè malum est peccatum, ac proinde maximè timendum, cui tam grauis & difficilis parata est medicina. Ad quod optimè

Laurentius Iustinianus ait: Ex qualitate remedij facile cognoscitur vehementia languoris. Conspui namq; Christus voluit, vt nos lauaret: velari voluit, vt velamen culpæ & ignorantia in cordibus nostris auferret: in capite percuti, vt caput nostrum, scilicet Adam, sanitati restitueret: colaphis cedi, & verbis derideri, vt nos labijs & operibus ipsum laudaremus: demum occidi iubetur, vt vulneribus nostris pretioso sanguinis ipsius balsamo medeatur. Fusus est cruor Medici, & factus est medicamentum frenetici. Agnoscamus igitur, quã grauia sint nostra vulnera, pro quibus necesse fuit, Dominum Iesum vulnerari.

Actiones timoris sunt: I. Intellectum ad Dei seueritatem & iustitiam considerandam, & ad grauitatē peccatorum cognoscendam acuerere.

II. Vitæ antea actæ, ad euadendam pœnã, & vitandã Dei offensam, ponere, ac pro ea debitè satisfacere.

III

III. Omnia peccata non solum graua, verum & leuia, & imperfectio- nes (pro posse) fugere: iuxta illud: *Qui timet Deum, nihil negligit, & me- bra & sensus, & linguam ab omni actu illicito cohibere.* Eccl. 7.

IV. Aduersus tentationes confor- tari: Nam *timenti Dominum non oc- current mala; & ut poenam ac Dei of- fensam euadamus, insultus demonis, virtutum exercitatione & auxiliij po- stulatione, proterere.* Eccl. 33. 1.

V. Sollicitè diuina madata, ne Do- mino displiceamus, custodire, & Dei placita, hominum voluntatibus an- teponere.

VI. Deo per intimam & verissi- mam reuerentiam, tanquam vniuer- sali Domino, se submittere.

VII. Nostrum nihilum contèplari, facilitatem cadèndi, & gratiam per- dendi cognoscere, & infra oēs ho- mines, & in profundum vilitatis nos per propriam cognitionem deicere.

Postulatio timoris. Domine Iesu Christe supra quem *requieuit spiritus Domini, Patris tui, & cuius animam spi-* Isa. 11. 2.

ritus filialis timoris repleuit, quo etiam corda seruatorum tuorum abundantissimè reple, & per timorem ad amoris vehementiam & perfectionē intromittis: excita in cordibus nostris timorem castum, timorem sollicitum, timorem sanctum tuum, quo omnia tibi displicentia fugiamus, omnia tibi placentia aggrediamur, te diligentissimè reuereamur, & à cura bene operandi, & nostram salutem promouendi, nunquam cessemus. Amen.

DE VIRTUTE
charitatis.

CAPVT V.

CHARITAS, postrema virtutum Theologicarum, non tantum illarum, verum & omnium virtutum perfectissima est, ipsarumque forma & finis, & mentis nostræ essentialis perfectio. Est forma earum; sic. n. eam vocat Ambrosius, *Amb. lib. quoniam illis vitam, & motum in 2. in Luc. vitam æternam impertit.* Est finis, *quoniam omnes virtutum actiones*

m.